

Па ипак, ово је био први пут у историји ЕУ да нека словенска балканска земља игра тако значајну улогу, тако да су се за то везивала и велика очекивања у региону Балкана.

Словенци су све учинили да подстакну та очекивања.

На почетку мандата словеначког председавања прошлог јануара, њихов министар спољних послова, Димитриј Рупел, није крио свој оптимизам око решавања балканских проблема и, нарочито, о шансама да се потпише споразум са Србијом. У то време, он је чак био мишљења да би споразум могао бити потписан у року од месец дана. Споразум о стабилизацији и придруживању потписан је тек крајем априла, усред предизборне кампање у Србији.

Потписивање је помогло да превагу однесе прозападна коалиција Бориса Тадића.

Нескривено мешање у унутрашњу политику једне суверене државе јесте изгледа једино достигнуће Словеније, током председавања ЕУ.

Није успела да помогне другим бившим југословенским републикама и Албанији да добију приступ ЕУ или да уради било шта, што би ублажило проблем Косова у законском оквиру.

Уместо тога, на Балкану су избили нови сукоби, на пример, у Македонији.

Господин Рупел не изгледа забринуто – пре неколико дана, поносно је изјавио да се балканска криза ближи крају и да је ситуација у региону на рубу побољшања, упркос свим изазовима са којима се Словенија суочила током председавања.

Које ли је он то позитивне догађаје имао на уму?

Једнострано проглашење независности Косова, 17. фебруара, које је поделило ЕУ као и остатак света? Или можда, нова напетост у Македонији чији су становници, некада тако убеђени у предности независности, сада пожурили да стекну бугарски пасош?

Почетком XX века, албанске националистичке вође предложиле су Бугарској да заједно поразе Србију и направе границу између Бугарске и Албаније, преко Македоније. Стиче се утисак да се ових дана Македонија одлучује са које стране границе да остане.

Изненадни парламентарни избори у Македонији 1. јуна одиграли су се усред нечувених излива насиља албанских екстремиста. Чак је и Брисел морао да изрази своје “разочарање”, иако је полицијска мисија ЕУ распоређена у Македонији већ седам година.

Што се Србије тиче, политичка ситуација у њој је нестабилна. Димитриј Рупел каже да су у Србији водеће “напредне снаге” и да је њено становништво ЕУ сматра пријатељем, али званична истраживања јавног мњења не дају такве резултате. Преко две трећине Срба се не слаже са жртвовањем Косова зарад чланства у ЕУ. Држава није била способна да створи одрживу владу два месеца после избора, те ће се политичка криза неизоставно наставити.

Новостворена коалиција Тадићевих демократа и социјалиста предвођених Ивицом Дачићем, комичан је подухват – партија Слободана Милошевића је сковала савез са демократама који су 2000. свргли њиховог вођу. Социјалисти се, стога, надају да се врате на власт, иако овог пута као мањински партнер у коалицији. Таква коалиција неће дуго трајати, чак ни по српским стандардима.

Треба бити потпуно несвестан онога што се заправо дешава на Балкану да би се планирало решење југословенске кризе у предвидивој будућности. Пошто је то очигледно случај са Димитијем Рупелом, мора да он само следи политичка упутства

бриселских бирократа.

Каква та упутства могу бити? Чудна попустљивост према активностима албанских екстремиста на Косову и (албанским) паравојним формацијама у Македонији, што је прилично неприродно са становишта интереса саме Европе, и подсећа на извесне историјске паралеле.

Када је растући нацизам у Немачкој средином 30-их почео да захтева веће територије за “аријевску расу”, европске земље покушале су да реше проблем попуштањем агресору. 30. септембра 1938. британски премијер Артур Невил Чемберлен и француски премијер Едвард Даладје, дали су зелено светло за припајање Судетенланда Немачкој, чехословачке области са већински немачком популацијом, надајући се да ће то задовољити Хитлеров апетит за агесијом.

Добро је позната околност да се, пошто је посетио Хитлера у свом уточишту у Берктесгадену 15. септембра 1938, Чемберлен сложио да се трансфер Судетенланда мора обавити после плебисцита, то јест, на основу права нација на самоопредељење. Даље је разрадио идеју у Лондону 18. септембра током консултација са својим француским колегом. Велика Британија и Француска закључиле су да се територије морају придодати Немачкој, пошто је њихово становништво било више од 50 % немачко. Пољска се активно придружила процесу поделе Чехословачке и већ је 1. октобра захтевала Тешен Силесију, али је за мање од годину дана и сама Пољска постала је жртва Немачке која је постајала све храбрија због неактивности запада.

Слушајући ових дана како европски главни градови позивају на „задовољавање легитимних захтева Албанаца“ са Косова, Македоније и јужних делова Србије и слушајући како амерички луткари и њихове балканске марионете обећавају да ће независност Косова омогућити окретање последње стране југословенске кризе, просто се морамо присетити Минхенске конференције 1939. која је озаконила поделу Чехословачке.

Даладиеров сународник, председник Комисије за спољне послове, одбрану и оружане снаге у француском Сенату, Жослен д'Роа-Шабо недавно је у интервјуу рекао да је, пошто 90% становништва Косова чине етнички Албанци, немогуће задржати ову територију под протекторатом ЕУ.

И сународник Чемберлена, бивши амбасадор Велике Британије у Москви Тони Брентон је – пре проглашења независности Косова – албанским сепаратистима послао јасну поруку да, пошто је Косово већ осам година под окриљем УН, то не може бесконачно трајати и ако народ жели независност, она им мора бити дата.

Отприлике у исто време ми је Ненад Поповић, потпредседник Координационог тела Владе Србије за јужно српско Прешево, Медвеђу и Бујановац, рекао да постоји центар који координише активности албанских екстремиста на Косову, Македонији, јужној Србији и Црној Гори. Он каже да су походи албанских екстремиста и терориста у разним деловима Балкана синхронизовани и добро организовани, али, нажалост, Запад игнорише опасност.

Године 1938. Запад је такође игнорисао разне опасности. Касније је због тога скупо платио.

Сенка Минхенске конференције над Европом

Пише: Петар Искендеров
уторак, 08 јул 2008 21:40

30. jun 2008. Strategic Culture Foundation (Rusija)